

nyitja kizárólag, ez a ható tényezők hullámvásolásának és egymásrahatásának eredője. Ma még nem érkezett el az ideje a messzebbmenő következmények levonásának, azonban tisztán ténybelileg Metzger és Jaccard kiváló eredményei a kérdés jövőendő megoldásának a megalapozásánál rendkívül értékes eredményeket adnak.

Fanemdivatok

Írta Matusovits Péter m. kir. főerdőtanácsos

Mint az öltözködésben, úgy a fanemekben is megvan a divat. Voltak idők, amikor fekete és erdei fenyőt ültettek a legjobb minőségű búzatermő talajon állott tölgyek helyébe. Volt idő, amikor az Ailanthust felkapták, majd az akácot, az amerikai kőrist stb. A legtöbb visszaélés azonban minden bizonnyal az Ailanthussal és az akáccal történt. Hogy mily haszontalan fa az Ailanthus, azt minden erdészember tudja. Hogy azonban az akácnak is mily szerepe jutott az erdészet divatfanemei között, erről bővebben akarok nyilatkozni. Az akácot a futóhomokon nálunk a múlt század 50—60-as éveiben először a delibláti homokpusztán alkalmazták. Szaboles megyében az egykori tölgyeseket kiírtották és úgy ott, mint Hajdú vármegyében akácosokat telepítettek helyettük. Nem nézték azt, hogy kifúvás-e vagy bucka. Nem azt, hogy nedves-e a talaj vagy kötött, az mindegy volt. Ez idézte elő azután egyrészt a tölgyesek, másrészt az akácosok pusztulását. Az akác sarjai igen érzékenyek a faggyal szemben. Ennek köszönhető, hogy az akácsarjerdők a kifúvásokban, az úgynevezett fagyzúgokban már a második vágásfordulót sem bírják ki. Diszpéldája a gróf Dessewffyhitbizomány orosi 600 kat. holdas akácos erdeje (melyet szintén tölgy helyébe ültettek), amelynek mintegy 130 kat. holdja a korai és késői fagyok következtében teljesen elpusztult.

Igen érdekes, hogy az akác nagyon igényes fanem. A fényt és a laza talajt kedveli és azt ki is éli. Úgyhogy egy

és ugyanazon helyen az első vágásfordulóban kétszer oly nagy* fatömeget ad, mint a második vágásfordulóban, még pedig abban az esetben is, ha az első vágásforduló végével kiirtjuk és két-háromévi mezőgazdasági használat után újból telepítjük. Tehát nem a gyökérelgyengülés okozza a pusztulását. A teljesen sovány talajon csenevész, alacsony növésű, zuzmókkal fedett. Meglepi a pajzstetű, meg az Apterón Helix. Jobb talajon és kellő napfény mellett szépen fejlődik, különösen az árokpartokon. Aljakban, minthogy a nedvességet nem szereti, elpusztul. A talajvízemelkedés nagyon sok akácot elpusztított, intőjelül szolgálva arra, hogy ne ültessünk egy fanemet se oly helyre, ahová nem való. Nagyon helyes tehát a földművelési kormányának az a felfogása, hogy az akácot ne erdőnek,** hanem fasornak és szélfogóknak, valamint vízmosások megkötésére, tehát oda telepítsük, ahová és amire való.

Az akácot a birtokosok nagyon szeretik gyors növéseért és fasorokban 12 éves vágásfordulóban kezelik. Az akácnak ez a gyors növése és jó fája volt azután sok tölgyesnek a pusztulása is, mert a birtokos oly fanemet kíván meg, amely telepítésnek még ő veszi hasznát és nem unokái és dédunokái. Ezért nem lehet a birtokosokkal tölgyről és fenyőről beszélni. Ugyancsak szeretik a nyárfát is — azt is természetesen gyors növekedése miatt. A kanadai és fekete nyárfának különben a tenyésztését kiválósága miatt a kormány is elősegíti. Divatosak lettek az akácokon kívül még más idegen fanemek is.

Így a mi jó kőrisünk kiszorításával divatba jött az amerikai kőris. Míg azonban a mi magas kőrisünk nagyon alkalmazkodó, addig bizony az amerikai kőris csakis laza talajban díszlik. Míg a mi kőrisünket ott találjuk az ártértől és illetve hullámtértől a mészkőszikláig és mindenütt szépen

* Erre nézve eltérőek a vélemények. Kétségtelen, hogy a fatömeg tekintetében rendszerint némi visszaesés mutatkozik, de hogy az általánosságban megütné ezt a mértéket, eldöntöttnek nem ismerhetjük el.
(Szerk.)

** Nagy általánosságban egyetértünk cikkíróval, azonban ilyen merev megállapítással nem azonosíthatjuk magunkat. Ismerünk erdőtalajokat, ahol az akác mint erdőt alkotó fanem is helyénvaló. (Szerk.)

díszlik, addig bizony az amerikai kőris válogatósabb. E mellett fája nem oly jó mint a mi kőrisünké.

Az amerikai tölgy, mint oly fanem, melyet a lisztharmat nem bánt, szintén terjed. Fája azonban sokkal lazább a mi tölgyünkénél, makkja pedig nagyon drága, úgyhogy telepítése e miatt is nehézségekbe ütközik.

Az amerikai dió kisebb csoportokban jó talajon kiválóan díszlik. Levelét rovar nem bántja, csak a fagy iránt nagyon érzékeny. Fája butorfának igen jó.

A *Sophora japonica* mint mézelő kiváló. Növekvése gyors. Fája jó. A fagy iránt nagyon érzékeny. Jó laza talajt kíván, a túlmedvességet nem tűri. Fényigényes fanem.

Nem akarok itt kiterjeszkedni arra, hogy a lucfenyőt, jegenyefenyőt, vörösfenyőt az Alföldön is kezdték telepíteni, ahol a lucot rendszerint a *Chermes Abietis* teszi tönkre. Nem tárgyalok arról, hogy fája ezeknek a fenyőknek a gyors növés miatt nem sokat ér. Nem arról, hogy a vörösfenyőt a rák támadja meg. Szó sincs róla, kísérletezzünk és a jól bevált fanemeket alkalmazzuk megfelelő helyen, de ne csináljunk divatot oly fanemek ültetésével, melyek be nem váltak és ne szorítsuk ki az általunk jól ismert fanemeket, melyeket a természet telepített azokra a helyekre, ahol díszlenek.

